

วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี
แผนพัฒนารายบุคคลเพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญ
การปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์พยาบาล (Faculty Practice) ปีการศึกษา 2565
ระหว่างวันที่ 13 มิถุนายน 2565 – 13 ธันวาคม 2565

ชื่อ- สกุล นางสาวปัทมา บุญช่วยเหลือ

ความเชี่ยวชาญ การพยาบาลผู้ป่วยเด็กโรคมะเร็งที่ได้รับการรักษาด้วยยาเคมีบำบัด

หน่วยให้บริการ ผู้ป่วยนอกเด็กโรคเลือดและมะเร็งในเด็ก และหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม

ความเป็นมา

ปัจจุบันมะเร็งเม็ดเลือดเป็นปัญหาทางด้านสาธารณสุขที่สำคัญทั่วโลกทั้งในผู้ป่วยเด็กและผู้ใหญ่ ในประเทศไทยสำรวจพบมะเร็งในเด็กปีละประมาณ 1000 - 3000 ราย และมะเร็งที่พบบ่อยที่สุดคือ มะเร็งเม็ดเลือดขาวเฉียบพลัน (Acute lymphoblastic leukemia [ALL]) ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 38.1 ของมะเร็งทั้งหมดในเด็ก (Bidwell et al., 2019) และพบมากในเด็กอายุ 2-5 ปี หรือวัยก่อนเรียน (American Cancer Society, 2021) การรักษาโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาวในเด็กก่อนวัยเรียนหลายวิธี เช่น เคมีบำบัด การฉายรังสี หรือการปลูกถ่ายไขกระดูก การรักษาที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือการรักษาด้วยยาเคมีบำบัด (American Cancer Society, 2019) โดยผู้ป่วยจะได้รับการรักษาตามระดับความเสี่ยงของโรค และจากการพัฒนาแนวทางการรักษาด้วยยาเคมีบำบัดที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงการดูแลแบบประคับประคอง ทำให้ผู้ป่วยเด็กมีอัตราการรอดชีวิตมากกว่าร้อยละ 90 ถึงแม้ว่าโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาวในเด็กจะมีอัตราการรอดชีวิตสูง แต่เป็นโรคที่การรักษามีความซับซ้อน ต้องใช้เวลาในการรักษานานซึ่งโดยทั่วไประยะเวลาในการรักษาโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาวชนิดเฉียบพลันในเด็กจะอยู่ที่ประมาณ 2.5 – 3 ปี (World Health Organization, 2020)

อย่างไรก็ตามการรักษาด้วยยาเคมีบำบัดมีความสัมพันธ์โดยตรงกับผลข้างเคียงที่รุนแรงต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดเชื้อ (infection) เยื่อぶปากอักเสบ (mucositis) ความเป็นพิษต่อกระดูก (bone toxicities) พิษต่อไต (nephrotoxicity) ตับอ่อนอักเสบ (pancreatitis) และไขมันในเลือดสูง (hyperlipidemia) (Schmiegelow et al., 2017) จากการศึกษาจำนวนหนึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ป่วยที่เด็กมะเร็งเม็ดเลือดขาวชนิดเฉียบพลันที่ได้รับการรักษาด้วยยาเคมีบำบัด มีอุบัติการณ์ของภาวะแทรกซ้อนติดเชื้อสูงสุด ประมาณร้อยละ 73.10 (Rusu et al., 2018) ซึ่งเกิดจากการที่ร่างกายมีเม็ดเลือดขาวต่ำ ทำให้เกิดภาวะไข้จากเม็ดเลือดขาวต่ำหรือนิวโทรพีเนีย (Neutropenia) เป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญของการติดเชื้อแบคทีเรียและเชื้อราในผู้ป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาวเฉียบพลัน ซึ่งการติดเชื้อจะมีอาการแปรผันรุนแรงตามระดับและระยะเวลาของเม็ดเลือดขาวที่ลดลง (Morgan et al., 2020) ซึ่งเมื่อเทียบกับผู้ใหญ่ จะพบว่าในผู้ป่วยเด็กพบอุบัติการณ์ของภาวะไข้จากเม็ดเลือดขาวต่ำประมาณ 60%

โดยที่เกิดจากการติดเชื้อแบคทีเรีย ซึ่งมีอัตราการเสียชีวิตสูงถึง 80% โดยเกิดจากการติดเชื้อแบคทีเรียแกรมลบในกระแสเลือด (Pulcini et al., 2021) ซึ่งภาวะแทรกซ้อนเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อการรักษา ทำให้อาการแย่ลง ต้องพักรักษาตัวในโรงพยาบาลนานขึ้น และลดคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยเด็กและครอบครัว (QoL)

เป้าหมาย พัฒนาความเชี่ยวชาญการดูแลผู้ป่วยเด็กโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาวที่ได้รับการรักษาด้วยยาเคมีบำบัดและมีภาวะแทรกซ้อนจากการได้ยาเคมีบำบัด โดยใช้แนวปฏิบัติทางการพยาบาลของ วิจารณ์ เนคมานุรักษ์ และลดาวัลย์ ฤทธิกล้า (2564) ร่วมกับ พยาบาลประจำหอผู้ป่วย

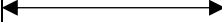
วัตถุประสงค์

ผู้ป่วยเด็กโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาวที่ได้รับการรักษาด้วยยาเคมีบำบัดมีภาวะไข้จากเม็ดเลือดขาวลดลง

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1. ลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อรุนแรง และลดการติดเชื้อซ้ำ
- 2. ช่วยลดอัตราการเสียชีวิตและเพิ่มโอกาสให้ผู้ป่วยเด็กฟื้นตัวได้ดีขึ้น รวมถึงลดระยะเวลาการนอนโรงพยาบาล

การให้บริการ ตามความเชี่ยวชาญ วันที่/ เวลา	วัตถุประสงค์	การปฏิบัติการพยาบาล (Direct Care หรือ Consultation กับพยาบาล)
<u>ผู้ป่วยนอกเด็กโรคเลือดและมะเร็งในเด็ก</u> ทุกวันพฤหัสบดี เดือนมิถุนายน 2565 ถึง กันยายน 2565 (20 ชั่วโมง) <u>หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม</u> ทุกวันจันทร์ และอังคาร เดือนมิถุนายน 2565 ถึง กันยายน 2565 (60 ชั่วโมง) รวม 80 ชั่วโมง	ผู้ป่วยเด็กโรคมะเร็งที่ได้รับการรักษาด้วยยาเคมี บำบัดมีภาวะไข้จากเม็ดเลือดขาวลดลง	ได้นำแนวปฏิบัติทางการพยาบาลของ วิจารณ์ เนคมานุรักษ์ และลดาวัลย์ ฤทธิกล้า (2564) เพื่อป้องกันและลดภาวะไข้ จากเม็ดเลือดขาวลดลงในผู้ป่วยเด็กโรคมะเร็งที่ได้รับการ รักษาด้วยยาเคมีบำบัด ร่วมกับพยาบาลประจำหอผู้ป่วย

กิจกรรม	ระยะเวลา (Timeline)				
	พฤษภาคม 2565	มิถุนายน 2565	กรกฎาคม 2565	สิงหาคม 2565	กันยายน 2565
ศึกษาแนวปฏิบัติทางการพยาบาลของ วิชา เนคมานุรักษ์ และลดาวัลย์ ฤทธิ์กล้า (2564) เพื่อป้องกันและลดภาวะไข้จากเม็ดเลือดขาวลดลงในผู้ป่วยเด็กโรคมะเร็งที่ได้รับการรักษาด้วยยาเคมีบำบัด ร่วมกับพยาบาลประจำหอผู้ป่วย และลงไปศึกษาสถานการณ์ในหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม (PLAN)					
ดำเนินการ กิจกรรมตามที่วางแผนไว้ (DO)					
ประเมินผลการให้การพยาบาลเพื่อลดภาวะเยื่อช่องปากอักเสบ(CHECK)					
การพัฒนาปรับปรุงจากการประเมินผล/การนำไปใช้ (ACT)					

การทำแบบบันทึก ผลการทำ Faculty Practice รายบุคคล (Individual Development Plan) ภาควิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น

1. ชื่อ อาจารย์ ปัทมา บุญช่วยเหลือ **ความเชี่ยวชาญ** การดูแลผู้ป่วยเด็กโรคมะเร็งที่ได้รับการรักษาด้วยยาเคมีบำบัด **หน่วยให้บริการ** รพ.พระปกเกล้า ผู้ป่วยนอกเด็กโรคเลือดและมะเร็งในเด็ก และหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม
2. **เป้าหมาย** พัฒนาความเชี่ยวชาญการดูแลผู้ป่วยเด็กโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาวที่ได้รับการรักษาด้วยยาเคมีบำบัดและมีภาวะแทรกซ้อนจากการได้ยาเคมีบำบัด โดยใช้แนวปฏิบัติทางการพยาบาลของ วิจารณ์ เนมานุรักษ์ และลดาวัลย์ ฤทธิกลิ่น (2564) ร่วมกับ พยาบาลประจำหอผู้ป่วย
3. เวลาการนำความเชี่ยวชาญไปให้บริการ (ระหว่างวันที่ 13 มิถุนายน 2565 ถึง 13 ธันวาคม 2565)

การให้บริการตามความเชี่ยวชาญ	วัตถุประสงค์	การปฏิบัติการพยาบาล (Direct Care) หรือ Consultation กับพยาบาล	ผลจากการให้บริการ (ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้รับบริการ)
ดูแลผู้ป่วยเด็กโรคมะเร็งที่ได้รับการรักษาด้วยยาเคมีบำบัด <u>ผู้ป่วยนอกเด็กโรคเลือดและมะเร็งในเด็ก</u> วันที่ 15, 29 มิ.ย. 65 วันที่ 6,13,27 ก.ค. 65 วันที่ 10,24 ส.ค. 65 เวลา 09.00-12.00 น. (21 ชั่วโมง) <u>หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม</u>	ผู้ป่วยเด็กโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาวที่ได้รับการรักษาด้วยยาเคมีบำบัดมีภาวะไข้จากเม็ดเลือดขาวลดลง	1. ประเมินความเสี่ยงเพื่อเฝ้าระวัง การเกิดภาวะเม็ดเลือดขาวต่ำและมีไข้ ด้วยแบบประเมิน The Multinational Association for Supportive Care in Cancer Risk Index for Febrile Neutropenia (Aizer et al., 2012) 2. ชักประวัติเกี่ยวกับอาการ อาการ แสดงถึงภาวะติดเชื้อ และตรวจร่างกายเบื้องต้นในผู้ป่วยเด็กโรคมะเร็งที่ได้รับการรักษาด้วยยาเคมีบำบัด เช่น ประวัติการมีไข้ เยื่อในปากอักเสบหรือเป็นแผล เจ็บคอ ไอ หายใจลำบาก ปัสสาวะแสบขัดหรือมีปัสสาวะขุ่น	ให้การพยาบาลผู้ป่วยเด็กโรคมะเร็งที่ได้รับการรักษาด้วยยาเคมีบำบัดและภาวะไข้จากเม็ดเลือดขาวจำนวน 20 ราย หลังการประเมิน พบว่าโดยหลังการใช้แนวปฏิบัติสามารถลดอุบัติการณ์ภาวะไข้จากเม็ดเลือดขาวต่ำลดลง (febrile neutropenia) ผู้ป่วยเด็กมีจำนวนวันนอนโรงพยาบาลลดลง

การให้บริการตามความ เชี่ยวชาญ	วัตถุประสงค์	การปฏิบัติการพยาบาล (Direct Care) หรือ Consultation กับพยาบาล	ผลจากการให้บริการ (ประโยชน์ที่เกิดกับผู้รับบริการ)
วันที่ 13,14,20,21,27,28 มิ.ย. 65 11,12,25,26 ก.ค.65 1,2,8,9,22,23 ส.ค. 65 5,6,12,13 ก.ย. 65 เวลา 09.00-12.00 น. (60 ชั่วโมง) รวม 81 ชั่วโมง		3. ดูแลให้ยาปฏิชีวนะตามแผนการรักษาภายใน 30 นาที่ภายหลังแพทย์มีแผนการรักษาหรือภายใน 2 ชั่วโมงหลัง ได้รับรายงานผลตรวจทาง ห้องปฏิบัติการ 4. บันทึกอาการและประเมินการ เปลี่ยนแปลงของ สัญญาณชีพทุก 4 ชั่วโมง เพื่อติดตามภาวะไข้ 5. จัดให้อยู่ห้องแยกเฉพาะ ซึ่งเป็นระบบภาศหมุนเวียน หรือมีระบบกรองอากาศที่มีประสิทธิภาพ กรณีไม่มี ห้องแยกให้จัดสิ่งแวดล้อมให้แยกจากผู้ป่วยอื่นเพื่อ ลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อในอากาศ 6. ติดตามอาการและอาการแสดงของ การติดเชื้อ ระบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง 7. ติดตามผลตรวจทางห้องปฏิบัติการ ร่วมกับภาวะไข้ หากผิดปกติให้รายงานแพทย์ ทันที 8. รักษาสิ่งแวดล้อมให้สะอาดอยู่เสมอ หลีกเลี่ยงการ นำดอกไม้สด แจกันดอกไม้ ต้นไม้หรือตะกร้าผลไม้ สดไว้ใกล้ผู้ป่วย 9. หลีกเลี่ยงการทำหัตถการที่ไม่จำเป็น โดยเฉพาะ หัตถการชนิดลุกล้ำ เช่น การเจาะเลือด การแทง น้ำเกลือ หากจำเป็นต้องทำ จะต้องใช้เทคนิคปลอด เชื้ออย่างเข้มงวด	

การให้บริการตามความ เชี่ยวชาญ	วัตถุประสงค์	การปฏิบัติการพยาบาล (Direct Care) หรือ Consultation กับพยาบาล	ผลจากการให้บริการ (ประโยชน์ที่เกิดกับผู้รับบริการ)
		10. ให้คำแนะนำแก่ญาติ/ผู้เข้าเยี่ยม เช่น ไม่สัมผัสกับ บาดแผลหรือบริเวณที่อาจมีการติดเชื้อได้ การล้าง มือก่อนและหลังสัมผัสผู้ป่วย ของเยี่ยมที่ควรงดเว้น งัดผู้ที่มีอาการติดเชื้อหรือมีไข้เข้าเยี่ยมผู้ป่วย จำกัด จำนวนผู้เข้าเยี่ยมครั้งละไม่เกิน 2 คน 11. ดูแลให้ได้รับประทานอาหารที่ปราศจากเชื้อ ได้แก่ อาหารที่ปรุงสุกใหม่ ผ่านความร้อนที่เพียงพอ สะอาดถูกสุขอนามัย นมควรผ่านการพาสเจอร์ไรส์ และไม่ดื่มนมที่เปิดทิ้งไว้เกิน 4 ชั่วโมง ดื่มน้ำจาก ขวดที่ผ่านการกรอง ไม่รับประทานอาหารหมักดอง ของสุกๆ ดิบๆ	

สรุปสิ่งที่ได้รับจากการให้บริการพยาบาลตามความเชี่ยวชาญและแนวทางการพัฒนา

พัฒนาความเชี่ยวชาญการดูแลผู้ป่วยเด็กโรคมะเร็งที่ได้รับการรักษาด้วยยาเคมีบำบัดและมีภาวะแทรกซ้อนจากการได้ยาเคมีบำบัด คือ การลดภาวะไข้จากการติดเชื้อ โดยใช้งานวิจัยและหลักฐานเชิงประจักษ์

การนำไปใช้ประโยชน์

ด้านการจัดการเรียนการสอน (นำความรู้ที่ได้ไปจัดการเรียนการสอนหัวข้อไหน ให้ระบุในแผนการสอน)

จากการให้บริการพยาบาลตามความเชี่ยวชาญและแนวทางการพัฒนาในการดูแลผู้ป่วยเด็กโรคมะเร็งที่ได้รับการรักษาด้วยยาเคมีบำบัดและมีภาวะแทรกซ้อนจากการได้ยาเคมีบำบัด คือ ภาวะไข้จากการติดเชื้อ (Febrile Neutropenia) ได้นำความรู้ที่ได้ไปจัดการเรียนการสอนหัวข้อการพยาบาลผู้ป่วยเด็กที่มีปัญหาเซลล์เจริญผิดปกติ ในรายวิชา 0104303208 วิชา การพยาบาลเด็กและวัยรุ่น

ลงชื่อ ปัทมา บุญช่วยเหลือ

(นางสาวปัทมา บุญช่วยเหลือ)

ตำแหน่ง อาจารย์

ลงชื่อ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จริยาพร วรรณโชติ)

ตำแหน่ง หัวหน้าสาขาวิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น

หมายเหตุ รายงานการนำไปใช้ประโยชน์จากผลการปฏิบัติ Faculty Practice ให้ระบุว่ามีใครเข้าร่วมบ้าง เช่น หัวหน้าหอผู้ป่วย หัวหน้ารพสต. พยาบาล

วิชาชีพ เป็นต้น